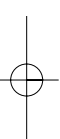
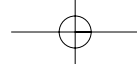

«ΕΓΩ, ΡΑΤΣΙΣΤΗΣ!»

Το κόμικ αυτό εκδίδεται στις ακόλουθες επίσημες γλώσσες της Ευρωπαϊκής Ένωσης: ισπανικά, δανικά, γερμανικά, ελληνικά, αγγλικά, γαλλικά, ιταλικά, ολλανδικά, πορτογαλικά, φινλανδικά και σουηδικά.

Ευρωπαϊκή Επιτροπή

Γενική Διεύθυνση «Πληροφόρηση, επικοινωνία, πολιτιστικά θέματα, οπτικοακουστικός τομέας»
Διοικητική μονάδα «Εκδόσεις», 200 rue de la Loi, B-1049 Bruxelles

Για περισσότερες πληροφορίες σχετικά με την κοινωνική πολιτική της ΕΕ:

<http://europa.eu.int/pol/socio/en/socio.htm>

Ειδική διεύθυνση για την εκπαίδευση: <http://europa.eu.int/comm/campus>

Για περισσότερες πληροφορίες σχετικά με την Ευρωπαϊκή Ένωση, βλέπε στο τέλος αυτής της έκδοσης.

Το κείμενο ολοκληρώθηκε τον Ιούνιο του 1998.

Εκδότης: Υπηρεσία Επισήμων Εκδόσεων των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων, Λουξεμβούργο, 1998

Ιδέα και εκτέλεση: Concerto Brussels, e-mail: rudi@concerto.be

Σκίτσα: Sergio Salma

Χρώματα: Mauricet

Περισσότερες πληροφορίες για την Ευρωπαϊκή Ένωση παρέχονται από το Internet μέσω του εξυπηρετητή Europa (<http://europa.eu.int>).

Βιβλιογραφικό δελτίο υπάρχει στο τέλος αυτού του τεύχους.

ISBN 92-828-4018-2

© Ευρωπαϊκές Κοινοότητες, 1998

Printed in Germany

ΤΥΠΩΘΗΚΕ ΣΕ ΧΑΡΤΙ ΛΕΥΚΑΣΜΕΝΟ ΧΩΡΙΣ ΧΛΩΡΙΟ

«ΕΓΩ, ΡΑΤΣΙΣΤΗΣ!»

Η Ευρωπαϊκή Ένωση προτίθεται να καταπολεμήσει τις διακρίσεις που στηρίζονται στο φύλο, τη φυλετική ή εθνοτική καταγωγή, τη θρησκεία και τις πεποιθήσεις, την αναπηρία, την ηλικία ή τον γενετήσιο προσανατολισμό. Το φυλλάδιο αυτό, που απευθύνεται στους εκπαιδευτικούς και τους νέους, περιλαμβάνει ορισμένα στιγμιότυπα και χρήσιμα ντοκουμέντα για να παροτρύνει τον προβληματισμό και τη συζήτηση σχετικά με το ρατσισμό.

ΕΝΑΣ ΚΟΣΜΟΣ ΓΕΜΑΤΟΣ ΔΙΑΦΟΡΕΣ

Σεντρίο Σαντα

ΚΑΙ ΠΟΛΥ ΣΤΥΛ!

Ρε για δεσ
στυλάκι το
άτομο!

ΧΟΧΟΧΟ! Σαν
πολλές αμερικάνικες
ταινίες δε βλέπει
ο τύπος!

Όλα τα 'χει: κασκετάκι, μπλούζα,
αθλητικό παπούτσι ... Είναι και
μουσικός από πάνω!...

Προφανώς μουσικός.
«Αυτοί» το 'χουν στο αίμα
τους, παιδί μου!

Έχουν την αίσθηση του
ρυθμού τα παλικάρια:
ρέγγε, μπλουζ, ραπ...

ΤΟΥ ΜΗΝΤΑ
ΚΛΑΚ

ΧΑΧΑΧΑ!
Όπως οι πρόγονοί
τους οι σκλάβοι!...
Τελικά, χάρη στους
λευκούς δηλαδή!

Μαλάκες!...

Ναι! Ναι!
Ναι!

Hey man!
Όλα
εντάξει;

Φαίνεσαι έξαλλος,
Ντιεντονέ... Πατι τα
πήρες στο κρανίο;

Δεν το
πιστεύω...

Τώρα μόλις μου συνέβη κάτι τελείως
κουφό! Κι εγώ που πίστευα ότι οι
αντιδράσεις αυτού του είδους είναι
ξεπερασμένες! Σκεφτείτε ότι ...

Ρε για δεσ
στυλάκι το
άτομο!

Και καλά!

ΠΡΟΣΧΗΜΑΤΑ

ΑΛΥΣΙΑΩΤΟΙ ΡΑΤΣΙΣΜΟΙ

ΠΑΛΙΑ ΚΛΙΣΕ

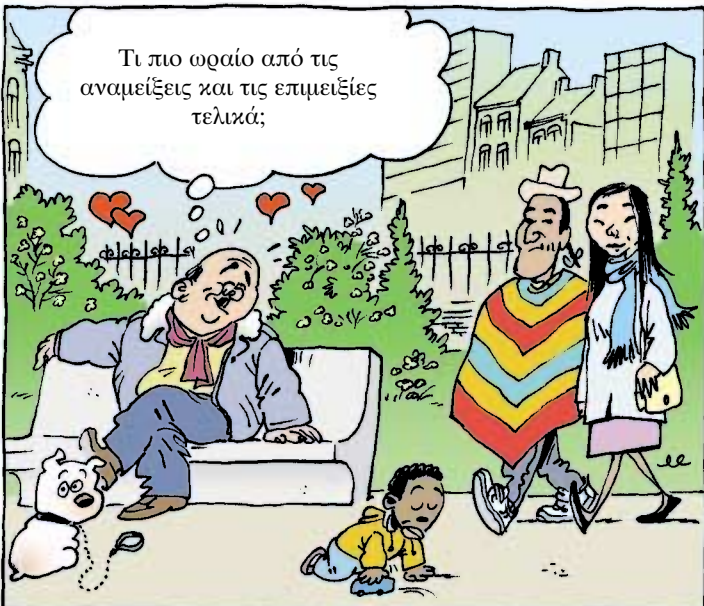

Η ΔΙΑΦΗΜΙΣΗ ΤΑ ΚΑΝΕΙ ΠΙΟ ΛΕΥΚΑ

«ΕΙΔΑ ΕΝΑ ΟΝΕΙΡΟ»

ΑΝΕΥΘΥΝΑ ΛΟΓΙΑ

Ο ΑΡΡΑΒΩΝΙΑΣΤΙΚΟΣ

Μαμά, θα ήθελα να σου γνωρίσω τον αρραβωνιαστικό μου. Αλλά πρέπει να σε προειδοποιήσω, είναι ...

Μαύρος; Μη μου πεις ότι ο αρραβωνιαστικός σου είναι μαύρος!!... Ε;! Φραντζέσκα!;...

Όχι βέβαια, μα τι κάθεσαι και λες; Ήθελα να σου πω ότι...

Είναι Άραβας, τότε!; Ωχ δυστυχία μου!... Είναι Άραβας!!;

Υπέφερε από το ρατσισμό όταν έφτασε εδώ, και τώρα, να που αυτή...

Τι λοιπόν;
Είναι ανάπηρος; Άνεργος; Αυτό είναι;! Είναι ανάπηρος, άνεργος και Άραβας!!;

Ε, πάψε πια! Άσε με να μιλήσω!... Ήθελα απλώς να πω ότι είναι...

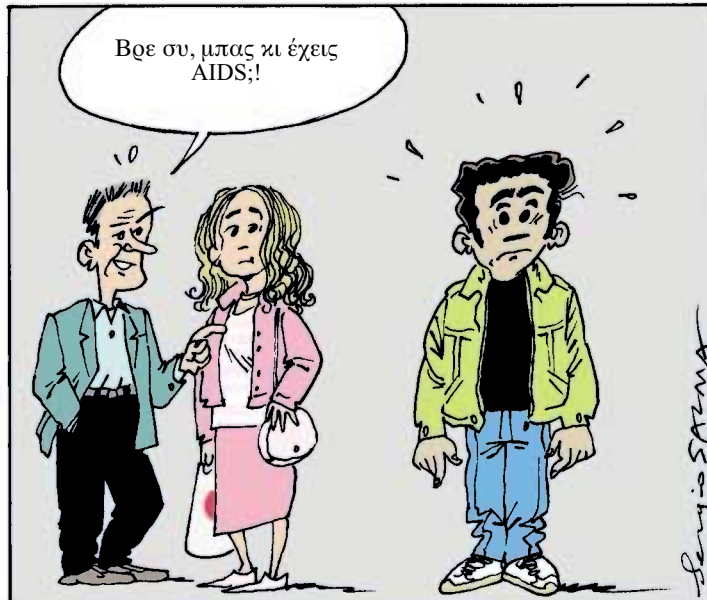
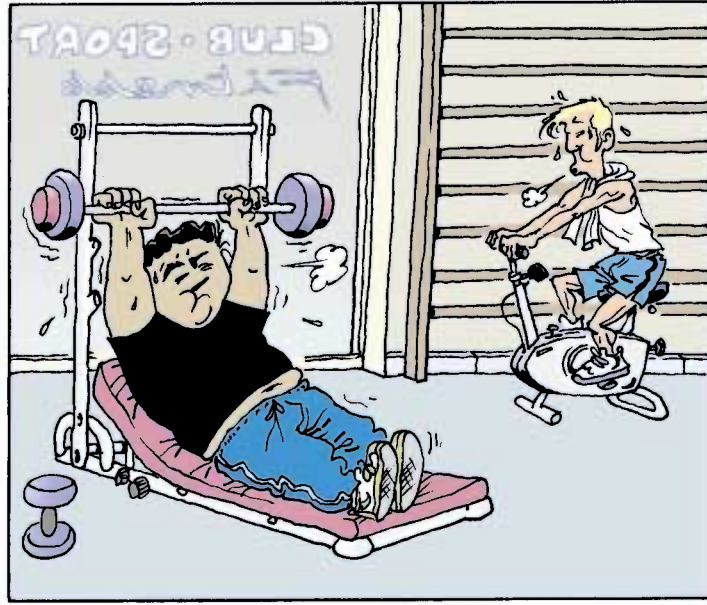

...χορτοφάγος!

Κυρία ...

Θεέ μου! Τι θρησκεία είναι πάλι αυτή!;

ΑΙΤΑΙΤΑ!

Σενιό ΣΑΖΑ

ΣΑΝ ΤΟΥΣ ΑΛΛΟΥΣ

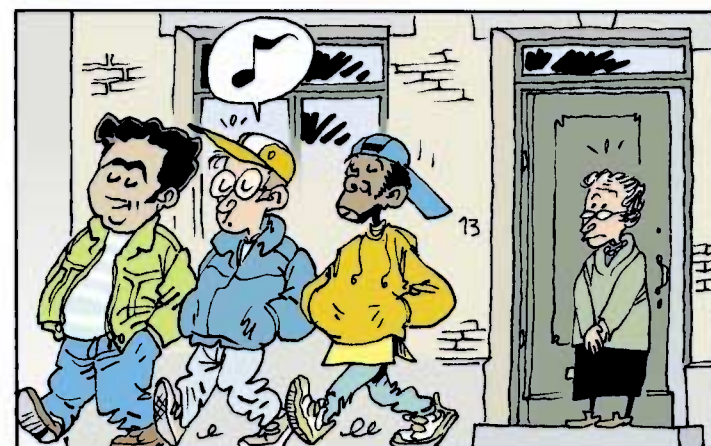
Τι θα λέγατε για κανένα αγγλικό εργάκι... Κάτι απλό που να μιλάει για την καθημερινότητα, τη ζωή ...

Και δεν πάμε καλύτερα να δούμε καμιά αμερικάνικη εργάρα δράσης;

Το «DESTRUCTOR IV», ας πούμε!...

ΠΡΟΚΑΤΑΛΗΨΕΙΣ

ΤΑΞΙΛΙΑΡΗΛΕΣ

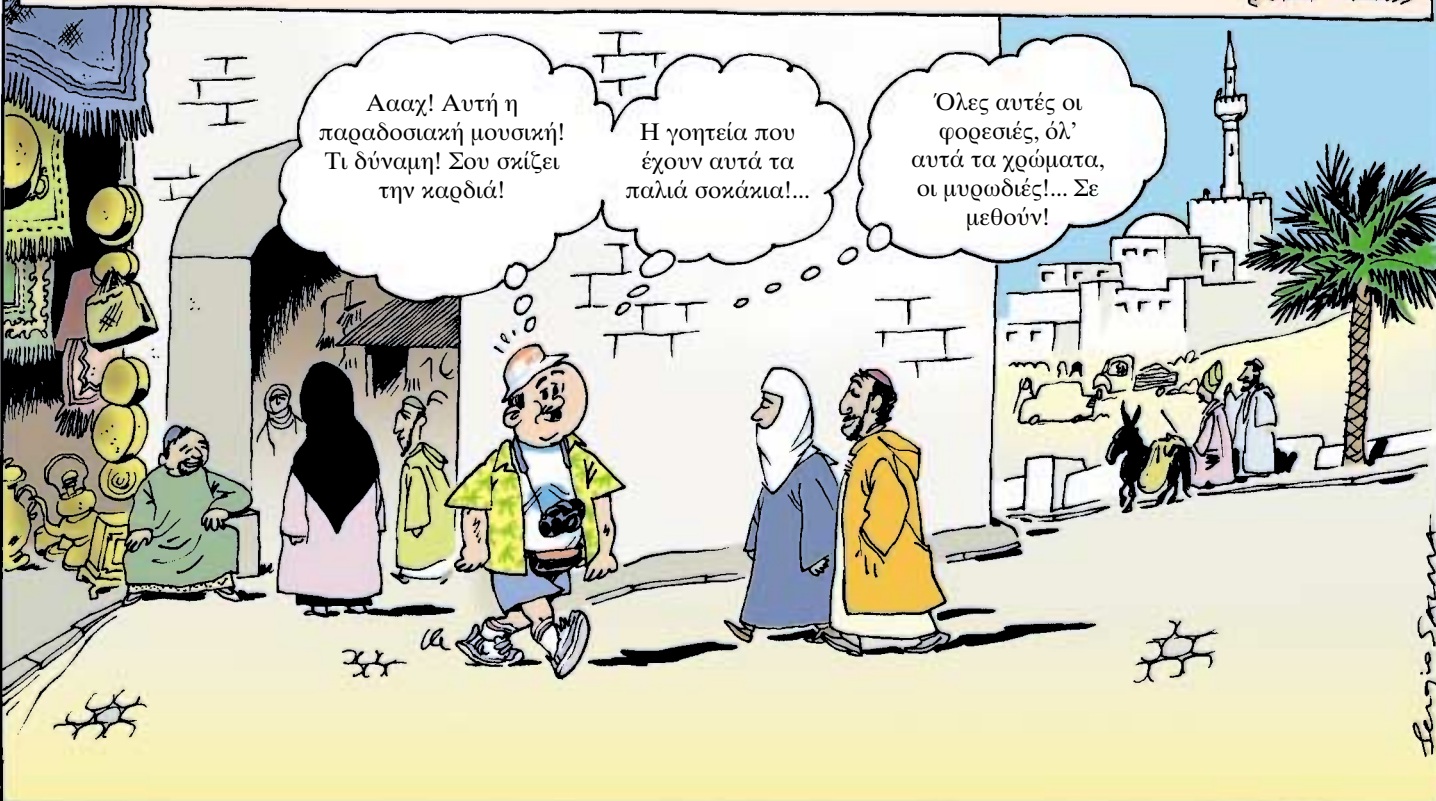

Η ΑΛΛΗ ΟΨΗ ΤΟΥ ΣΚΗΝΙΚΟΥ

Όταν ο κύριος Ξενοφοβίδης βολτάρει στη γειτονιά του, γκρινιάζει, αναθεματίζει όλους αυτούς που, κατά τη γνώμη του, του χαλάνε το τοπίο. Αισθάνεται ότι τον προσβάλλουν κατά κάποιο περιέργο τρόπο κι αυτό τον εκνευρίζει ...

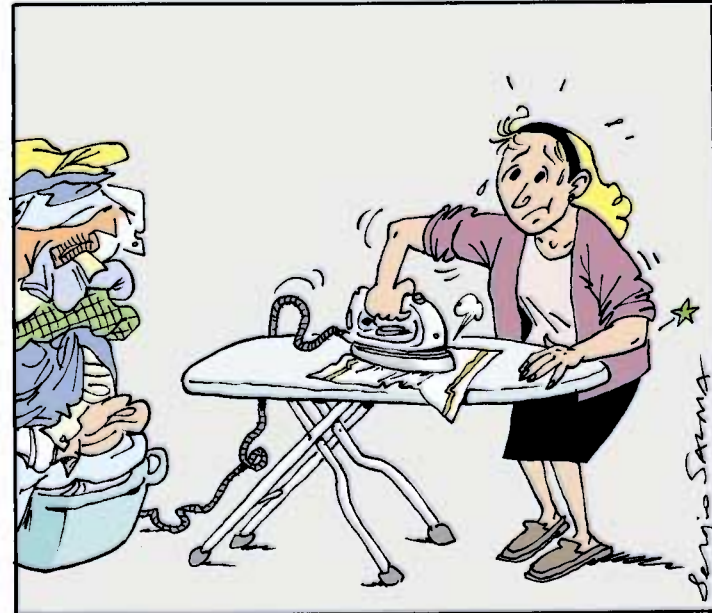
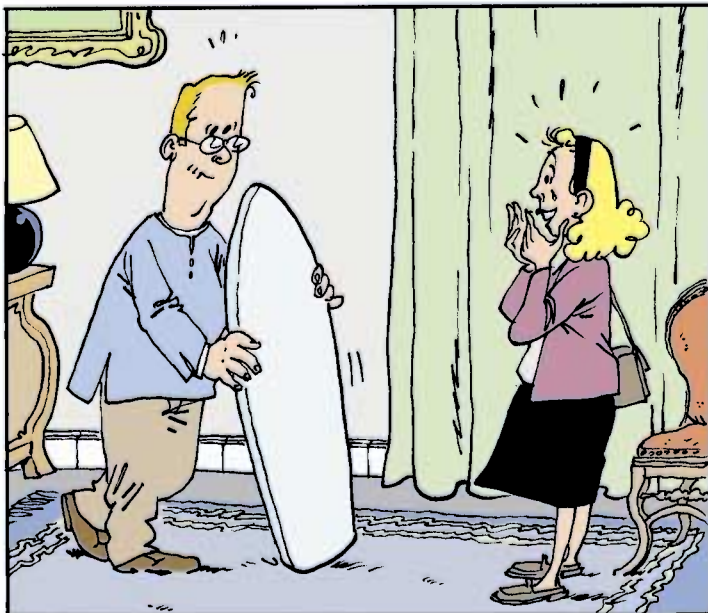
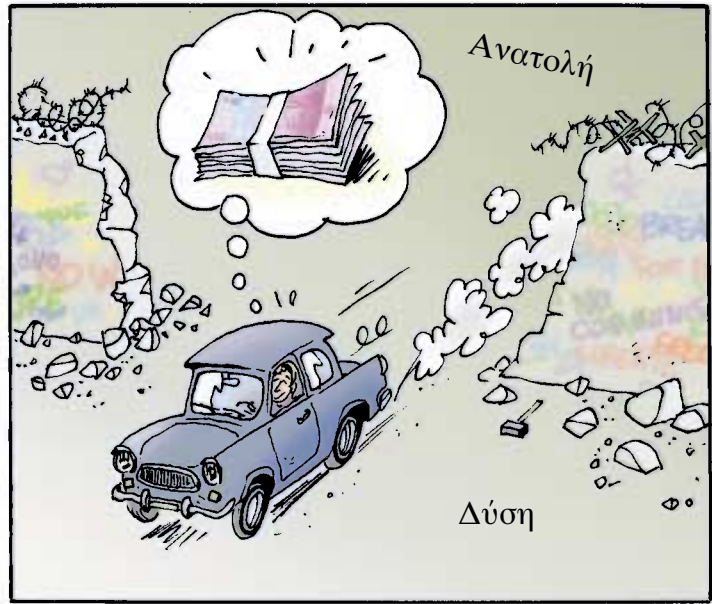

... κι όταν ο κύριος Ξενοφοβίδης κάνει τουρισμό, τα βλέπει πολύ διαφορετικά τα πράγματα. Είναι ξένοιαστος, χαλαρός... Όλα όσα τον ενοχλούν καθημερινά μοιάζουν ξαφνικά αλλιώς, εξωτικά. Ο κύριος Ξενοφοβίδης είναι σε διακοπές.

Benigno Sana

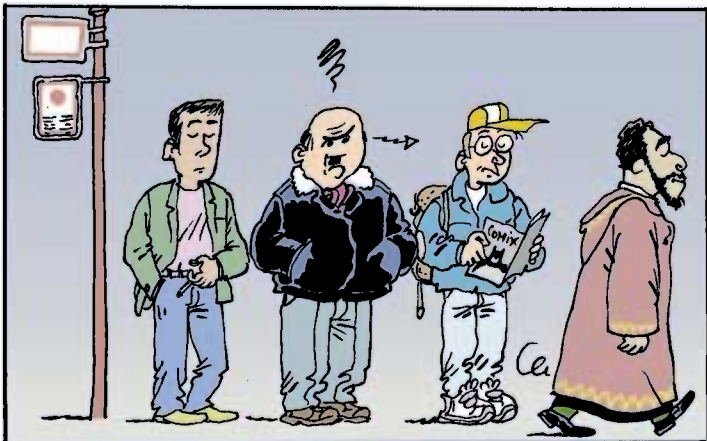
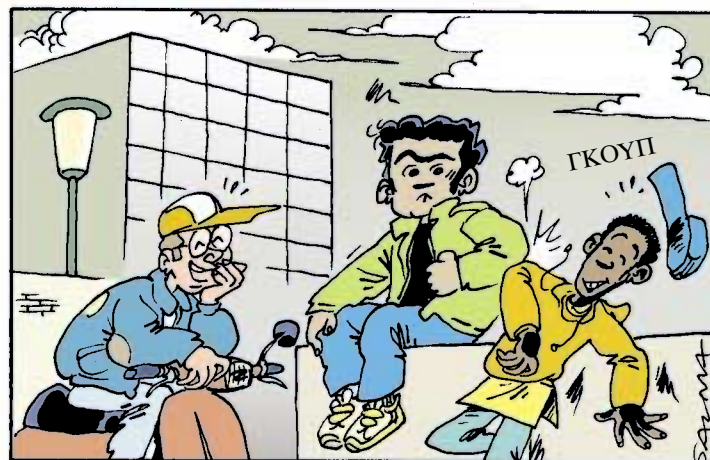
ΑΝΑΤΟΛΗ, ΔΥΣΗ

Η ΕΛΑΧΙΣΤΗ ΕΥΤΕΝΕΙΑ

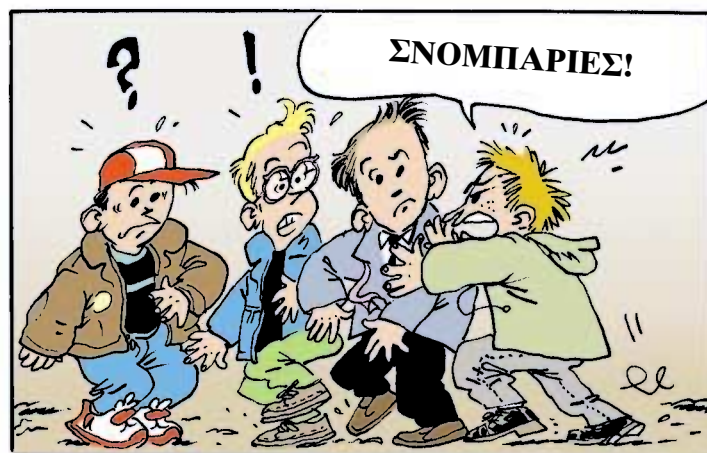

ΛΑΪΚΗ ΕΙΚΟΝΟΓΡΑΦΙΑ

Sevi-Dama

ΤΟ ΡΑΣΟ ΔΕΝ ΚΑΝΕΙ ΤΟΝ ΠΑΠΑ

ΤΟ ΑΣΧΗΜΟΠΑΠ

Τι βλακεία! Και να σκεφτεί κανείς ότι αρκεί μια τόση δα προσπάθεια για να γίνει η ζωή στην κοινωνία μας τόσο πιο ευχάριστη!...

Αν οι άνθρωποι καταλάβαιναν ότι η πόλη είναι ένα σταυροδρόμι όπου ανακατεύονται οι εθνότητες, οι θρησκείες, τα κοινωνικά στρώματα, δεν θα κατηγορούσε ο ένας τον άλλον με το παραμικρό πρόβλημα!...

Με το να περιθωριοποιούμε ορισμένα άτομα, φτιάχνουμε γκέτο που δημιουργούν ένταση και οδηγούν αναπόφευκτα σε φασαρίες!... Χωρίς να είμαστε υπερβολικά ιδεαλιστές, ας ελπίσουμε ότι μια μέρα θα τελειώσουμε με τον αποκλεισμό και την απόρριψη κάθε είδους!...

Αποκλείουμε τους ξένους, τους ανάπηρους, τους γέροντες, τους ανέργους, τους κοκκινομάλληδες, τους χοντρούς, τους αρρώστους, τους τσιγγάνους, κλπ... μόνο και μόνο γιατί είναι διαφορετικοί. Κατά βάθος, ο άνθρωπος είναι πραγματικά ανόητος...

Δεν απομονώνει μόνο ο άνθρωπος αλλά και τα ζώα! Δεν είδατε το «Ασχημόπαπο»; Αυτή η ιστορία λέει για ένα παπάκι που το απορρίπτουν οι δικοί του!... Χαχά! Τελικά, ίσως το καλύτερο είναι να γελάει κανείς μ' αυτά. έτσι δεν είναι!;

Σνιφ! !? Σνουφ!

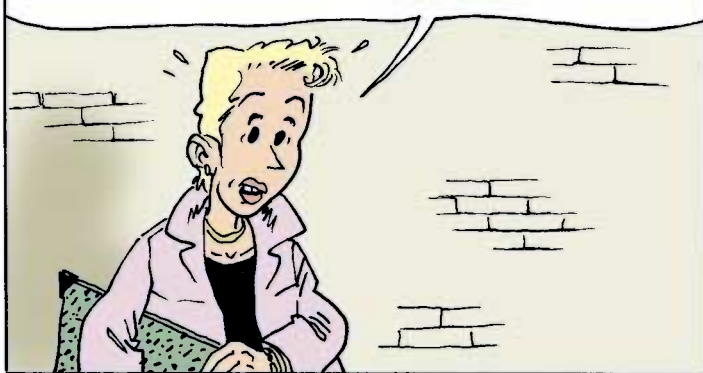
Fergio Serna

ΤΟ ΜΕΛΛΟΝ ΤΟΥ ΚΟΣΜΟΥ

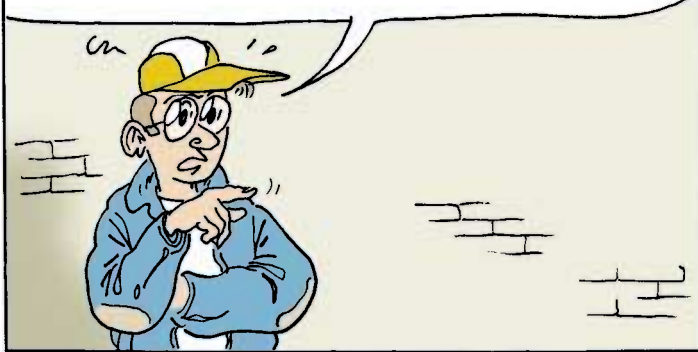
Ρατσιστής;! Φυσικά όλοι είναι λίγο!... Ακόμη κι αυτοί που δεν τ' ομολογούν ούτε στον εαυτό τους! Ας μην κρυβόμαστε πίσω από το δάχτυλό μας!...

Ποπό! Όχι κι έτσι! Στην αυγή του 21ου αιώνα, είναι παραλογοισμός, σφάλμα... Ο κόσμος είναι ένα μείγμα!

Ρατσιστής;! Τι πάει να πει; Όλα και τίποτα!... Γιατί στις διαφημίσεις πάντα η ξανθιά διαλέγει το σωστό προϊόν; Ε!...

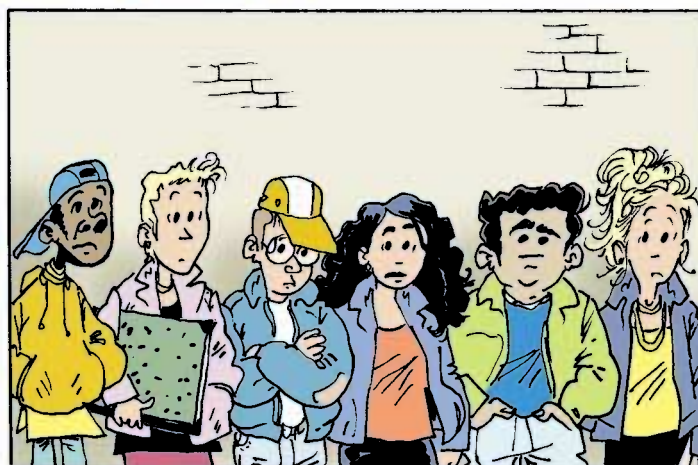
Ποτέ δε θα μιλήσουμε αρκετά για το ρόλο των μέσων μαζικής ενημέρωσης στη διάδοση των λανθασμένων ιδεών. Γιατί στις ειδήσεις δεν μιλούν ποτέ για τους ξένους παρά μόνον όταν υπάρχει πρόβλημα; Με το λέγε λέγε, γίνεται σύγχυση στο τέλος: ξένος = πρόβλημα.

Όταν ορισμένοι κάνουν προσπάθειες, άλλοι ρίχνουν λάδι στη φωτιά! Διαδίδουν το μίσος, το ρατσισμό κάθε είδους, ξεχνώντας τα διδάγματα της ιστορίας!!

Πολιτικές επιλογές, σεξουαλικές επιλογές, τρόποι ζωής. Αρκεί να εκθειάσουμε τις ατομικές ελευθερίες, το αυτεξούσιο!... Εμείς οι νέοι, πρέπει ν' αλλάξουμε τον κόσμο!

Θέλει δουλειά!

ΚΑΤΑΠΟΛΕΜΗΣΗ ΤΟΥ ΡΑΤΣΙΣΜΟΥ

Σύμφωνα με έρευνα που πραγματοποιήθηκε στο πλαίσιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης την άνοιξη του 1997, ο ρατσισμός και η ξενοφοβία φθάνουν σε ανησυχητικό επίπεδο στα κράτη μέλη: σχεδόν ποσοστό 33% των ατόμων που ρωτήθηκαν δηλώνουν ανοικτά «αρκετά ρατσιστές» ή «πολύ ρατσιστές».

Όσοι δηλώνουν ρατσιστές είναι λιγότερο ικανοποιημένοι όσον αφορά την προσωπική τους κατάσταση, από άλλους. Φοβούνται την ανεργία, τρέμουν το μέλλον και δεν έχουν εμπιστοσύνη στην ορθή λειτουργία των θεσμών και στην πολιτική τάξη της χώρας τους. Εξάλλου, σε μεγάλο ποσοστό επιδοκιμάζουν τα αρνητικά στερεότυπα που χαρακτηρίζουν τους μετανάστες και τις μειονότητες.

Μεγάλος αριθμός των ατόμων που δηλώνουν ρατσιστές είναι στην πραγματικότητα ξενόφοβοι: οι «μειονότητες» που προκαλούν ρατσιστικά συναισθήματα σε κάθε χώρα ποικίλλουν σε συνάρτηση με την αποικιοκρατική και μεταναστευτική ιστορία της εν λόγω χώρας και με την πρόσφατη αύξηση προσφύγων. Τα αποτελέσματα της

έρευνας δείχνουν τον πολύπλοκο χαρακτήρα του ρατσιστικού φαινομένου. Τα συναισθήματα ρατσισμού συνυπάρχουν με ισχυρό δέσιμο με το δημοκρατικό σύστημα και με το σεβασμό των θεμελιωδών ελευθεριών και δικαιωμάτων. Η πλειοψηφία των ερωτηθέντων θεωρεί ότι η κοινωνία οφείλει να έχει ενιαία αντιμετώπιση και να δίνει ίσα δικαιώματα σε όλους τους πολίτες της, συμπεριλαμβανομένων των μεταναστών και αυτών που ανήκουν σε μειονοτικές ομάδες.

Οι γνώμες δίστανται στην ερώτηση εάν όλα τα μέλη των μειονοτήτων πρέπει να απολαύουν αυτών των δικαιωμάτων σε κάθε περίπτωση. Πολλοί συμφωνούν για τον περιορισμό των δικαιωμάτων σε όσους θεωρούνται ότι αποτελούν μέλη «προβληματικών» ομάδων, δηλαδή στους παράνομους μετανάστες στην Ευρωπαϊκή Ένωση, στα εγκληματικά στοιχεία και στους ανέργους.

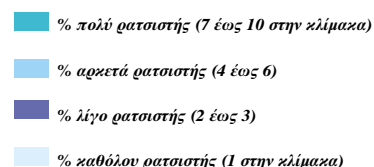
Οι ερωτηθέντες θεωρούν ότι τα ευρωπαϊκά όργανα θα πρέπει να διαδραματίζουν σημαντικότερο ρόλο στην καταπολέμηση του ρατσισμού.

ΒΑΘΜΟΣ ΕΚΔΗΛΩΜΕΝΟΥ ΡΑΤΣΙΣΜΟΥ (ΚΑΤΑΝΟΜΗ ΑΝΑ ΧΩΡΑ) ΣΕ ΠΟΣΟΣΤΟ, ΕΞΑΙΡΟΥΜΕΝΩΝ ΟΣΩΝ ΔΕΝ ΑΠΑΝΤΗΣΑΝ

Ερώτηση: «Ορισμένοι θεωρούν ότι δεν είναι καθόλου ρατσιστές. Άλλοι ότι είναι πολύ ρατσιστές. Κοιτάξτε αυτόν το χάρτη και δώστε τον αριθμό που εκφράζει τα δικά σας συναισθήματα, σχετικά. Εάν αισθάνεστε ότι δεν είστε καθόλου ρατσιστής, βαθμολογήστε με 1. Εάν αισθάνεστε πολύ ρατσιστής, βαθμολογήστε με 10. Οι βαθμολογίες που περιλαμβάνονται από το 1 μέχρι το 10 δείχνουν σε ποιο βαθμό πλησιάζετε τη μία ή την άλλη πλευρά.»

Για το γραφικό αυτό, λήφθηκε υπόψη η κατηγορία «καθόλου ρατσιστής» (1 στην κλίμακα) και έγιναν και οι ακόλουθες ομαδοποιήσεις:
«λίγο ρατσιστής» (2 και 3)
«αρκετά ρατσιστής» (4 έως 6) και
«ρατσιστής» (7 έως 10)

Ευρωβαρόμετρο 47.1, άνοιξη 1997

Η ΔΡΑΣΗ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗΣ ΕΝΩΣΗΣ

1977

Κοινή δήλωση για τα θεμελιώδη δικαιώματα που υπογράφηκε από το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, το Συμβούλιο και την Επιτροπή.

1986

Το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο εγκρίνει την πρώτη έκθεση της επιτροπής έρευνας για την άνοδο του ρατσισμού και του ρατσισμού στην Ευρώπη.

Το Συμβούλιο, το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και η Επιτροπή εγκρίνουν κοινή δήλωση κατά του ρατσισμού και της ξενοφοβίας.

1989

Ο κοινωνικός χάρτης για τα θεμελιώδη κοινωνικά δικαιώματα των εργαζομένων αναφέρει τη σημασία της καταπολέμησης των κάθε μορφής διακρίσεων, ιδίως όσων στηρίζονται στο φύλο, το χρώμα, τη φυλή, τις απόψεις και τις πεποιθήσεις.

1990

Το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο εκδίδει, στη σύνοδο κορυφής του Δουβλίνου, ψήφισμα σχετικά με την καταπολέμηση του ρατσισμού και της ξενοφοβίας.

Το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο εγκρίνει τη δεύτερη έκθεση της επιτροπής έρευνας η οποία καλεί σε ενίσχυση της δράσης που διεξάγεται σε ευρωπαϊκό επίπεδο.

1991

Το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο εκδίδει ψήφισμα, στη σύνοδο κορυφής του Μάαστριχτ, υποσχόμενο να ενεργήσει «σαφώς και ξεκάθαρα» για να εμποδίσει την άνοδο του ρατσισμού και της ξενοφοβίας.

1992

Η Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή εκδίδει ψήφισμα για το ρατσισμό, την ξενοφοβία και τη θρησκευτική μισαλλοδοξία.

Το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο εκδίδει, στη σύνοδο κορυφής του Εδιμβούργου, τρίτο ψήφισμα κατά του ρατσισμού για να ληφθούν ανά την Ευρώπη «δραστικά και αποτελεσματικά μέτρα με στόχο τον έλεγχο του φαινομένου τόσο μέσω της εκπαίδευσης όσο και μέσω της νομοθεσίας».

1993

Το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο εκδίδει διάφορα ψηφίσματα για το ρατσισμό και την ξενοφοβία καθώς και τους κινδύνους βίας από την άκρα δεξιά.

Το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο εκδίδει τέταρτη δήλωση, στη σύνοδο κορυφής της Κοπεγχάγης, με την οποία καταδικάζει το ρατσισμό και την ξενοφοβία. Δηλώνει ότι «αποφάσισε να εντείνει τις προσπάθειές του για τον προσδιορισμό και τον εντοπισμό των αιτιών του ρατσισμού» και αναλαμβάνει τη δέσμευση να «καταβάλλει κάθε δυνατή προσπάθεια για να προστατεύσει τους μετανάστες, πρόσφυγες και άλλους από τις εκδηλώσεις ρατσισμού και μισαλλοδοξίας».

1994

Μετά από γαλλο-γερμανική πρωτοβουλία, το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο αποφάσισε, κατά τη σύνοδο κορυφής της Κέρκυρας, τη σύσταση συμβουλευτικής επιτροπής για το ρατσισμό και την ξενοφοβία αρμόδια για τη διατύπωση πρακτικών συστάσεων υπέρ της ανοχής και της κατανόησης. Δέχθηκε να αναπτύξει, σε ευρωπαϊκό επίπεδο, συνολική στρατηγική με στόχο την καταπολέμηση του ρατσισμού. Το 1994 επίσης, κατά τη σύνοδο κορυφής του Έσσεν, το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο ζήτησε από την Επιτροπή «να εμβαθύνει τις τρέχουσες εργασίες» στους τομείς της εκπαίδευσης και της κατάρτισης, της πληροφορίας, των μέσων μαζικής ενημέρωσης, της αστυνομίας και της δικαιοσύνης.

Στο Λευκό Βιβλίο της για την κοινωνική πολιτική, η Επιτροπή ανήγγειλε την πρόθεσή της «να επιμείνει για να περιληφθούν στη Συνθήκη ειδικές

εξουσίες όσον αφορά την καταπολέμηση των φυλετικών διακρίσεων».

Σε ανακοίνωση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής για την πολιτική μετανάστευσης και παροχής ασύλου, αφιερώνεται το τελευταίο κεφάλαιο στην καταπολέμηση των φυλετικών διακρίσεων και των προβλημάτων που συνδέονται με το ρατσισμό και την ξενοφοβία.

Το ψήφισμα του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου για το ρατσισμό και την ξενοφοβία κάνει έκκληση για ευρωπαϊκή οδηγία προοριζόμενη να ενισχύσει τις ισχύουσες διατάξεις στη νομοθεσία των κρατών μελών.

1995

Η συμβουλευτική επιτροπή υποβάλλει στο Ευρωπαϊκό Συμβούλιο που συνήλθε στις Κάννες την τελική έκθεσή της που περιέχει μεγάλο αριθμό συστάσεων για δράση. Το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο ζητά από τη συμβουλευτική επιτροπή να παρατείνει, σε συνεργασία με το Συμβούλιο της Ευρώπης, την εργασία μελέτης σκοπιμότητας που αφορά ευρωπαϊκό κέντρο παρακολούθησης των φαινομένων ρατσισμού και ξενοφοβίας.

Δύο ψηφίσματα του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου για το ρατσισμό, την ξενοφοβία και τον αντισιμιτισμό επιμένουν ότι πρέπει να ληφθούν μέτρα για την προστασία της ισότητας των ευκαιριών στην απασχόληση ανεξάρτητα από ηλικία, φυλή, φύλο, αναπηρία ή πεποίθηση.

Το Συμβούλιο «Κοινωνικές Υποθέσεις» και το Συμβούλιο «Εκπαίδευση» εκδίδουν ψηφίσματα για την καταπολέμηση του ρατσισμού στην εργασία και στα εκπαιδευτικά συστήματα.

Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή υποβάλλει πρόταση στο Συμβούλιο για το χαρακτηρισμό του 1997 ως ευρωπαϊκού έτους κατά του ρατσισμού. Η Επιτροπή τονίζει τον ειδικό ρόλο που μπορεί να διαδραματίσει το έτος αυτό σε συμπλήρωμα με τις εθνικές ενέργειες. Οι κυριότεροι τομείς που προσδιορίστηκαν είναι: η προώθηση της ένταξης και το άνοιγμα του δρόμου για την ένταξη, η προώθηση της ισότητας των ευκαιριών και της μείωσης των διακρίσεων, η ευαισθητοποίηση της κοινής γνώμης και η καταπολέμηση των προκαταλήψεων, η πρόληψη κάθε ρατσιστικής συμπεριφοράς και κάθε μορφής βίας, η επίβλεψη και η επιβολή κυρώσεων στα ρατσιστικά εγκλήματα, η διεθνής συνεργασία, η ενίσχυση των αντιρατσιστικών νομοθετικών διατάξεων και σε ευρωπαϊκό επίπεδο.

Η σύνοδος κορυφής του κοινωνικού διαλόγου των εκπροσώπων των εργοδοτών και των συνδικαλιστών εκδίδει κοινή δήλωση με στόχο την πρόληψη των φυλετικών διακρίσεων και της ξενοφοβίας και την προώθηση της ίσης μεταχείρισης στον τόπο εργασίας.

1996

Το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, η Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή και η Επιτροπή των Περιφερειών υποστηρίζουν την πρόταση ανακήρυξης ευρωπαϊκού έτους το 1997.

Η συμβουλευτική επιτροπή ολοκληρώνει τη μελέτη σκοπιμότητας. Το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο ζητεί από την Επιτροπή να συνεχίσει το έργο της έως ότου δημιουργηθεί το Ευρωπαϊκό Κέντρο Παρακολούθησης των φαινομένων ρατσισμού και ξενοφοβίας. Επίσης δίνει πράσινο φως για το ευρωπαϊκό έτος.

1997

Τα κράτη μέλη και το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο συμφωνούν για την εγκατάσταση του Ευρωπαϊκού Κέντρου στη Βιέννη. Ο ρόλος του θα είναι διπλός: καταχώρηση και αξιολόγηση των φαινομένων ρατσισμού και ξενοφοβίας και ανάλυση των αιτιών τους με παράλληλη διατύπωση συγκεκριμένων προτάσεων και τακτικής για την καταπολέμησή τους.

Οι αρχηγοί κρατών και κυβερνήσεων εντάσσουν την υπεράσπιση των δικαιωμάτων του ανθρώπου και των θεμελιωδών ελευθεριών στη νέα Συνθήκη της Ευρωπαϊκής Ένωσης που υπογράφηκε στη σύνοδο κορυφής του Άμστερνταμ.

1998

Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή υποβάλλει συνολικό σχέδιο δράσης για την καταπολέμηση του ρατσισμού.

Η ΣΥΝΘΗΚΗ ΤΟΥ ΑΜΣΤΕΡΝΤΑΜ ΚΑΙ ΟΙ ΔΙΕΘΝΕΙΣ ΣΥΝΘΗΚΕΣ

Η Συνθήκη του Άμστερνταμ Κεφάλαιο 1

Γενικές αρχές που αποτελούν το υπόβαθρο της Ένωσης

«Η Ένωση βασίζεται στις αρχές της ελευθερίας, της δημοκρατίας, του σεβασμού των δικαιωμάτων του ανθρώπου και των θεμελιωδών ελευθεριών, καθώς και του κράτους δικαίου», που είναι κοινά για όλα τα κράτη μέλη.

Η Ένωση θα σεβαστεί αυτά τα θεμελιώδη δικαιώματα όπως κατοχυρώνονται από την ευρωπαϊκή σύμβαση για την προστασία των δικαιωμάτων του ανθρώπου και των θεμελιωδών ελευθεριών, που υπογράφηκε στη Ρώμη στις 4 Νοεμβρίου 1950, και όπως προκύπτουν από τις κοινές συνταγματικές παραδόσεις των κρατών μελών, ως γενικές αρχές του κοινοτικού δικαίου.

Η Ένωση θα σεβαστεί την εθνική ταυτότητα των κρατών μελών.

Η Ένωση θα αποκτήσει τα μέσα που απαιτούνται για την επίτευξη των στόχων της και για την επιτυχή εφαρμογή των πολιτικών της.

Κατάργηση των διακρίσεων, άρθρο 6α

Με την επιφύλαξη των άλλων διατάξεων της Συνθήκης, και εντός των ορίων των αρμοδιοτήτων που παρέχει αυτή στην Κοινότητα, το Συμβούλιο, αποφασίζοντας ομόφωνα, μετά από πρόταση της Επιτροπής και διαβούλευση με το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, θα μπορεί να αναλάβει κατάλληλη

δράση για την καταπολέμηση των διακρίσεων λόγω φύλου, φυλετικής ή εθνοτικής καταγωγής, θρησκείας ή πεποιθήσεων, αναπηρίας, ηλικίας ή γενετήσιου προσανατολισμού».

Η ευρωπαϊκή σύμβαση για την προστασία των δικαιωμάτων του ανθρώπου και των θεμελιωδών ελευθεριών, 1950, άρθρο 14

Η απόλαυση των δικαιωμάτων και ελευθεριών που περιλαμβάνονται στην παρούσα σύμβαση θα κατοχυρώνεται χωρίς διάκριση λόγω φύλου, φυλής, χρώματος, γλώσσας, καταγωγής, θρησκείας, πολιτικών ή άλλων πεποιθήσεων, εθνοτικής ή κοινωνικής καταγωγής, συμμετοχής σε εθνική μειονότητα, ιδιοκτησίας, γέννησης ή άλλων χαρακτηριστικών.

Η διεθνής σύμβαση των Ηνωμένων Εθνών για την κατάργηση κάθε μορφής φυλετικής διάκρισης, 1965, άρθρο 1

Στη σύμβαση αυτή, ο όρος «φυλετική διάκριση» θα αφορά αδιακρίτως, τον αποκλεισμό, τον περιορισμό ή την προτίμηση λόγω φυλής, χρώματος, εθνικής ή εθνοτικής καταγωγής, που έχει ως στόχο να εκμηδενίσει ή να μειώσει την αναγνώριση, την απόλαυση ή την άσκηση, επί ίσοις όροις, των δικαιωμάτων του ανθρώπου και των θεμελιωδών ελευθεριών στον πολιτικό, οικονομικό, κοινωνικό, πολιτιστικό ή οποιοδήποτε άλλο τομέα του δημόσιου βίου.

ΓΙΑΤΙ Η ΔΡΑΣΗ ΣΕ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΕΠΙΠΕΔΟ;

Ευρωπαϊκή ταυτότητα

Η καταπολέμηση του ρατσισμού και η ευρωπαϊκή ταυτότητα είναι αδιαχώριστες. Η ανάγκη να τεθούν τα θεμέλια κοινοτικού πνεύματος ανάμεσα στους λαούς που επί χρόνια ήταν αντιμέτωποι λόγω βίαιων συγκρούσεων αποτελεί αναπόσπαστο μέρος των ιδανικών που ενέπνευσαν τους ιδρυτές της Κοινότητας.

Δημοκρατία

Η Ευρωπαϊκή Ένωση πρέπει να οικοδομηθεί σε μια κοινωνία που αποδίδει αξία στη διαφορά και η οποία αντιπροσωπεύει τις ανάγκες και αντανάκλα τα ενδιαφέροντα και τις αξίες όλων των πολιτών της ανεξάρτητα από την εθνοτική, θρησκευτική, εθνική ή πολιτιστική τους ιδιότητα. Η προϋπόθεση

αυτή είναι ουσιαστική για τη δημοκρατική ανάπτυξη και τη νομιμότητα των υφιστάμενων κυβερνήσεων και θεσμών.

Κανένα κράτος μέλος δεν απαλλάσσεται και καμία κοινωνική και πολιτιστική ομάδα δεν έχει την εγγύηση ότι, κάποια μέρα, δεν θα αποτελέσει θύμα του ρατσισμού ⁽¹⁾.

Σεβασμός των δικαιωμάτων του ανθρώπου

Ο σεβασμός των δικαιωμάτων του ανθρώπου και των θεμελιωδών ελευθεριών που εγγράφονται στη Συνθήκη, καθώς και του δικαιώματος ίσης

⁽¹⁾ Ανακοίνωση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής για το ρατσισμό, την ξενοφοβία και τον αντισημιτισμό COM(95) 653 τελικό.

μεταχείρισης και απουσίας διάκρισης, είναι οι βασικές αρχές κάθε κοινοτικής πολιτικής.

Ανάπτυξη οικονομικών και κοινωνικών δικαιωμάτων

Ο ρατσισμός και η ξενοφοβία αποτελούν σοβαρή απειλή, όχι μόνο για τη σταθερότητα της ευρωπαϊκής κοινωνίας, αλλά και για την ορθή πορεία της οικονομίας ⁽¹⁾.

Οι ευρωπαϊκές οικονομίες δεν χρησιμοποιούν πλήρως τις δυνατότητες του εργατικού δυναμικού τους ⁽¹⁾.

Η διάκριση συγκρούεται με την ελεύθερη κυκλοφορία των προσώπων και των υπηρεσιών εμποδίζοντας όσους πλήττονται από τις διακρίσεις να βρουν δουλειά, στέγη ή να απευθυνθούν στις υπηρεσίες που χρειάζονται ⁽²⁾.

Οι διαφορές ανάμεσα στις εθνικές πολιτικές προστασίας από το ρατσισμό θα αποθαρρύνουν όσους ενδέχεται να υποστούν το ρατσισμό από το να μεταβούν σε κράτη μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης όπου η προστασία είναι ανεπαρκής ⁽²⁾.

Η συμμετοχή όλων των πολιτών στην κοινωνική, οικονομική και πολιτική ζωή αποτελεί αναπόσπαστο μέρος της ευρωπαϊκής ανάπτυξης. Όμως ο ρατσισμός αποκλείει και ταυτόχρονα επωφελείται από τον αποκλεισμό. Όταν τα άτομα αισθάνονται ότι απειλούνται ή απορρίπτονται, έχουν την τάση να απορρίπτουν τους άλλους.

Η καταπολέμηση του ρατσισμού συνδέεται στενά με τη βελτίωση των όρων απασχόλησης και των πολιτικών μετανάστευσης και ένταξης που αφορούν για παράδειγμα την πρόσβαση στην απασχόληση και στην εκπαίδευση ⁽¹⁾.

⁽¹⁾ Κοινή δήλωση των κοινωνικών εταίρων για την πρόληψη των φυλετικών διακρίσεων και της ξενοφοβίας και την προώθηση της ίσης μεταχείρισης στον τόπο εργασίας.

⁽²⁾ Έκθεση της εναρκτήριας σύσκεψης του Ευρωπαϊκού Έτους κατά του Ρατσισμού, 1997.

Η ΕΥΡΩΠΗ ΚΑΤΑ ΤΟΥ ΡΑΤΣΙΣΜΟΥ

Εκτιμώντας ότι ο ρατσισμός, η ξενοφοβία και ο αντισημιτισμός αντιβαίνουν τα θεμελιώδη δικαιώματα, που αναφέρονται στο κοινοτικό δίκαιο, αναγνωρίζονται στις διεθνείς διακηρύξεις και φορείς και απορρέουν από τις συνταγματικές παραδόσεις,

ότι η συνεχής παρουσία του ρατσισμού, της ξενοφοβίας και του αντισημιτισμού στο σύνολο της Ευρώπης θέτει τις κοινωνίες μας αντιμέτωπες με μια σημαντική πρόκληση και απαιτεί την κινητοποίηση όλων των εταίρων για την καταπολέμηση των εν λόγω φαινομένων,

ότι το Συμβούλιο και τα κράτη μέλη αναγνώρισαν την πρόκληση αυτή όταν διακήρυξαν το 1997 Ευρωπαϊκό Έτος κατά του Ρατσισμού,

Οι κάτωθι υπογεγραμμένοι βεβαιώνουμε:

- το θεμελιώδες δικαίωμα κάθε ατόμου να ζει χωρίς διακρίσεις ή παρενόχληση λόγω φυλής, χρώματος, θρησκείας ή εθνοτικής ή εθνικής καταγωγής,
- την ανάγκη δημιουργίας εταιρικών σχέσεων προκειμένου να ενωθούμε για την καταπολέμηση του ρατσισμού, της ξενοφοβίας και του αντισημιτισμού.

Οι κάτωθι υπογεγραμμένοι αναλαμβάνουμε τη δέσμευση:

- να ενισχύσουμε τη δράση μας με στόχο την καταπολέμηση του ρατσισμού, της ξενοφοβίας και του αντισημιτισμού σε όλους τους τομείς του βίου, μετερχόμενοι όλα τα διαθέσιμα μέσα και πόρους,
- να συνεργαστούμε για το σκοπό αυτό με όλους τους ενδιαφερόμενους εταίρους,
- να παραγάγουμε, να ενθαρρύνουμε και να προωθήσουμε τη διάδοση ορθής πρακτικής και πείρας,
- να προωθήσουμε κατάλληλα μέτρα, συμπεριλαμβανομένων των ευρωπαϊκών και εθνικών κωδίκων δεοντολογίας.

Οι κάτωθι υπογεγραμμένοι έχουμε την πρόθεση:

- να συμμετάσχουμε ενεργά στο Ευρωπαϊκό Έτος κατά του Ρατσισμού,
- να συμμετάσχουμε ενεργά στην ευρωπαϊκή κινητοποίηση που ξεκίνησε με το Ευρωπαϊκό Έτος κατά του Ρατσισμού.

Καλούμε τα ευρωπαϊκά όργανα, τις δημόσιες αρχές, τους ιδιωτικούς φορείς και τους πολίτες, τόσο σε ευρωπαϊκό όσο και σε εθνικό και τοπικό επίπεδο, να συμβάλουν στην καταπολέμηση του ρατσισμού, της ξενοφοβίας και του αντισημιτισμού, στον καθημερινό βίο, στο σχολείο, στον τόπο εργασίας και στα μέσα μαζικής ενημέρωσης.

Wim Kok

Πρωθυπουργός των Κάτω Χωρών
Πρόεδρος εν ενεργεία του
Συμβουλίου

José María Gil-Robles Gil-Delgado

Πρόεδρος του
Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου

Jacques Santer

Πρόεδρος της
Ευρωπαϊκής Επιτροπής

ΝΑ ΓΕΦΥΡΩΣΟΥΜΕ ΤΙΣ ΚΟΥΛΤΟΥΡΕΣ

Σήμερα, μια από τις μεγαλύτερες προκλήσεις τις οποίες πρέπει να αντιμετωπίσουν οι ευρωπαϊκές κοινωνίες είναι το να αναπτύσσονται εντάσσοντας το αυξανόμενο κρράμα πολιτισμικών ομάδων. Οι πολιτικές περιστρέφονται γύρω από έννοιες, αξίες και πρότυπα που θεωρούνται ως υπόδειγμα από τη δεσπόζουσα κουλτούρα. Αποτέλεσμα: επιμένοντας στις ομοιότητες και την ομογένεια, συμβάλλουμε στην ενίσχυση του αισθήματος αποκλεισμού όσων δεν χωρούν σ' αυτόν τον ορισμό.

Ο όρος κουλτούρα ορίζεται εδώ με την ευρύτερη δυνατή σημασία του: υπερβαίνει τους εθνοτικούς ή εθνικούς ορισμούς για να περιλάβει παράγοντες όπως το είδος, η εκπαίδευση, η κοινωνική καταγωγή και η θρησκεία.

Σύμφωνα με τον Hofstede ⁽¹⁾, η κουλτούρα μπορεί να οριστεί ως «συλλογικός προγραμματισμός του πνεύματος που διακρίνει τα μέλη μιας κοινωνικής ομάδας από μια άλλη».

Ο προγραμματισμός αυτός αρχίζει ήδη από τη γέννηση και παρατείνεται μέχρι την ώριμη ηλικία. Πραγματοποιείται στην οικογένεια, στο σχολείο και στην εργασία. Είναι μια σειρά από κοινές αξίες, πεποιθήσεις και στάσεις ζωής που σφυρηλατούν

την κουλτούρα μιας ομάδας, που μαθαίνονται από τη νεαρότερη ηλικία και δρουν τόσο συνειδητά όσο και ασυνείδητα. Παίρνουν τη μορφή δομών εξουσίας, θεσμών και κοινωνικής πρακτικής. Οι διαδικασίες αυτές διαφοροποιούν μια ομάδα και την καθιστούν ξεχωριστή. Δίνουν στα άτομα το αίσθημα ότι ανήκουν κάπου και τους προσφέρουν σημεία αναφοράς.

Οι άνθρωποι που μοιάζουν από το γεγονός ότι ανήκουν στην ομάδα έχουν μεγαλύτερη αυτοπεποίθηση. Όσο σημαντικότερη είναι η διαφορά, τόσο μεγαλύτερη είναι η καχυποψία και δυσκολότερη η αναζήτηση πεδίου συνεννόησης. Αυτό ισχύει εξίσου και στην ιδιωτική και την επαγγελματική ζωή.

Η καταπολέμηση του ρατσισμού απαιτεί εξέταση του εαυτού μας. Ο ρατσισμός πέρασε από πρόδηλες πράξεις σε εκδηλώσεις λεπτότερες και καλυμμένες που στηρίζονται στην απόρριψη της διαφοράς. Περιλαμβάνει ένα κρυφό σύστημα αποκλεισμού που διαχωρίζει όσους αποτελούν μέλη απ' όσους δεν αποτελούν μέλη της ομάδας.

⁽¹⁾ Hofstede, G.: Cultures Consequence, 1990, Sage Publications, London.

ΣΤΑΔΙΑ ΤΗΣ ΔΙΑΠΟΛΙΤΙΣΜΙΚΗΣ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑΣ

● Στάδιο 1

Κατάσταση η οποία συνίσταται στην άγνοια των διαφορών, που εκδηλώνεται με στάσεις τύπου: «ο δικός μας τρόπος είναι ο καλύτερος».

● Στάδιο 2

Κατάσταση συνειδητοποίησης της διαφοράς που επιτυγχάνεται με τη διαπολιτισμική επαφή, με την επικοινωνία και την παρατήρηση: «οι άλλοι έχουν διαφορετικούς τρόπους».

● Στάδιο 3

Κατάσταση ανοχής που σέβεται χωρίς αξιολογική κρίση: «είναι διαφορετικοί».

● Στάδιο 4

Κατάσταση που συνίσταται στην αποδοχή, την αξιοποίηση και τη θετική χρησιμοποίηση της διαφοράς: «αφήστε μας να εργαστούμε μαζί από κοινού και επωφελώς».

ΜΙΑ ΜΑΤΙΑ ΣΤΟΥΣ ΟΡΙΣΜΟΥΣ ΚΑΙ ΤΙΣ ΕΝΝΟΙΕΣ

«Η **Ευρώπη** είναι μια πολυπολιτισμική και πολυεθνική κοινωνία που εμπλουτίζεται από την πολυμορφία αυτή. Ωστόσο, η συνεχής παρουσία του ρατσισμού στην κοινωνία μας δεν μπορεί να αγνοηθεί. Ο ρατσισμός πλήττει όλον τον κόσμο. Υποβαθμίζει τις κοινότητες μας και γεννά την ανασφάλεια και το φόβο.»

Pádraig Flynn, ευρωπαίος επίτροπος

«Η **δημιουργικότητα** μόνο μέσα στη διαφορά μπορεί να υπάρξει.»

Yehudi Menuhin, βιολονίστας και υπερασπιστής των δικαιωμάτων του ανθρώπου

«Ο **ρατσισμός** αρχίζει όταν η διαφορά, πραγματική ή φανταστική, προτάσσεται για να δικαιολογήσει μια επίθεση. Επίθεση που στηρίζεται στην αποτυχία κατανόησης του άλλου, στην ανικανότητα αποδοχής της διαφοράς και έναρξης διαλόγου.»

Mario Soares, πρώην Πρόεδρος της Πορτογαλίας

«**Προκατάληψη**: δυσμενές συναίσθημα έναντι ατόμου ή ομάδας ατόμων που δημιουργείται χωρίς γνώση, λόγο ή γεγονός.»

Εξουσία: ικανότητα θέσης των πραγμάτων σε κίνηση, κατοχής τους ή ελέγχου τους.

Διαφορά ανάμεσα στο ρατσισμό και την προκατάληψη: η προκατάληψη μπορεί να σημαίνει περιφρόνηση κάποιου προτού καν γνωρίσουμε κάτι για το άτομό του, αλλά χωρίς να υπάρχει απαραίτητα η εξουσία αρνητικής επίδρασης στη ζωή του. Όσο για το ρατσισμό, συνδέεται με τη λειτουργία μιας ολόκληρης κοινωνίας και περιλαμβάνει την εξουσία ενεργοποίησης των ρατσιστικών προκαταλήψεων. Η πλειοψηφία εξουσιάζει τη μειοψηφία και μπορεί σκόπιμα ή όχι να χρησιμοποιεί το ρατσισμό. Συνεπώς, ο ρατσισμός συνεπάγεται το γεγονός κατοχής της εξουσίας για διάκριση και δυσμένεια των ατόμων με το πρόσχημα ότι είναι διαφορετικά.»

Βρετανικό Συμβούλιο Νεολαίας

«Ο **ρατσισμός** συνίσταται στην πεποίθηση ότι ορισμένα άτομα είναι ανώτερα από άλλα λόγω του ότι ανήκουν σε ιδιαίτερη φυλή. Οι ρατσιστές ορίζουν τη φυλή ως ομάδα ατόμων που μοιράζονται την ίδια καταγωγή. Διαφοροποιούν τις φυλές βάσει σωματικών χαρακτηριστικών όπως το χρώμα της επιδερμίδας και η όψη των μαλλιών. Στην πραγματικότητα, καμία σαφής διαφορά και κυρίως καμία λογική διαφορά δεν έχουν σημασία. Οι πρόσφατες έρευνες αποδεικνύουν ότι η φυλή είναι έννοια πλαστή. Η έννοια της “φυλής” δεν έχει καμία βιολογική θεμελίωση. Η λέξη “ρατσισμός” χρησιμοποιείται επίσης για να περιγράψει

καταχρηστική ή επιθετική συμπεριφορά προς μέλη μιας “κατώτερης φυλής”. Ο ρατσισμός παίρνει διάφορες μορφές ανάλογα με τη χώρα, την ιστορία της, τον πολιτισμό της και άλλους κοινωνικούς παράγοντες. Μια σχετικά πρόσφατη μορφή ρατσισμού, συχνά αποκαλούμενη “εθνοτική ή πολιτισμική διαφοροποίηση”, πρεσβεύει ότι όλες οι φυλές και οι κουλτούρες είναι ίσες αλλά ότι δεν θα έπρεπε να αναμειγνύονται, ούτως ώστε να διατηρηθεί η πρωτοτυπία τους. Δεν υπάρχει καμία επιστημονική απόδειξη της ύπαρξης διαφορετικών φυλών. Η βιολογία μία μόνο φυλή έχει προσδιορίσει: την ανθρώπινη φυλή.

Η μισαλλοδοξία είναι έλλειψη σεβασμού για την πρακτική και τις πεποιθήσεις του άλλου. Εμφανίζεται όταν κάποιος αρνείται να αφήσει άλλα άτομα να ενεργήσουν διαφορετικά και να έχουν διαφορετική γνώμη. Η μισαλλοδοξία μπορεί να οδηγήσει στην άδικη μεταχείριση ορισμένων ατόμων λόγω των θρησκευτικών πεποιθήσεών τους, της σεξουαλικότητάς τους, ακόμη και του ντυσίματος ή της κόμμωσής τους. Η μισαλλοδοξία δεν δέχεται τη διαφορά. Βρίσκεται στη βάση του ρατσισμού, του αντισημιτισμού, της ξενοφοβίας και γενικά των διακρίσεων. Συχνά, μπορεί να οδηγήσει στη βία.

Ισότητα είναι η ιδιότητα αυτού που είναι ίσο. Αυτό σημαίνει ότι κανένας δεν είναι πιο σημαντικός από κάποιον άλλο, όποιοι κι αν είναι οι γονείς του και η κοινωνική του κατάσταση. Ασφαλώς, τα άτομα δεν έχουν ίδια ενδιαφέροντα, ικανότητες ούτε τρόπο ζωής. Κατά συνέπεια, η ισότητα ανάμεσα στα άτομα σημαίνει ότι έχουν τα ίδια δικαιώματα και τις ίδιες ευκαιρίες. Πρέπει να διαθέτουν, στον τομέα της εκπαίδευσης και της εργασίας, ίσες ευκαιρίες που δεν πρέπει να εξαρτώνται μόνον από τις προσπάθειές τους. Η ισότητα θα γίνει πραγματικότητα μόνον όταν όλοι θα έχουν πρόσβαση κατά τον ίδιο τρόπο στην κατοικία, την κοινωνική ασφάλιση, τα πολιτικά δικαιώματα και την ιθαγένεια.

Η διαπολιτισμικότητα συνίσταται στη σκέψη ότι πλουτίζουμε τους εαυτούς μας με τη γνώση άλλων πολιτισμών και τις επαφές μας μ' αυτούς, και ότι αναπτύσσουμε την προσωπικότητά μας συναντώντας τους. Διαφορετικοί άνθρωποι θα έπρεπε να μπορούν να ζουν μαζί παρόλο που έχουν διαφορετική κουλτούρα. Η διαπολιτισμικότητα είναι η αποδοχή και ο σεβασμός των διαφορών. Πίστη στη διαπολιτισμικότητα είναι πίστη στο γεγονός ότι μπορούμε να μαθαίνουμε και να πλουτίζουμε τους εαυτούς μας από τη συνάντηση με άλλους πολιτισμούς.»

UNITED για μια διαπολιτισμική δράση

«Υπάρχουν ορισμένα στάδια που οδηγούν στην ενεργό διάκριση, τη βία και ακόμη την εθνοτική κάθαρση και τη γενοκτονία.

ΚΑΤΗΓΟΡΙΟΠΟΙΗΣΗ: δημιουργούμε γενικότητες και βάζουμε τις εμπειρίες μας σε κατηγορίες οι οποίες διευκολύνουν τον τρόπο μας να χειριζόμαστε τον κόσμο γύρω μας. Βάζουμε ετικέτες και διαιρούμε τους ανθρώπους και τις ομάδες.

ΣΤΕΡΕΟΤΥΠΕΣ: όταν βάζουμε ετικέτες στους ανθρώπους, μπαίνουμε στον πειρασμό να χρησιμοποιούμε στερεοτυπίες. Οι στερεοτυπίες είναι κρίσεις που βασίζονται σε ανεπαρκή δεδομένα. Υπάρχουν θετικές και αρνητικές στερεοτυπίες... αλλά, εάν δημιουργήσουμε μια αρνητική στερεοτυπία και την οξύνουμε, τότε γίνεται επικίνδυνη και μπορεί να οδηγήσει στην...

ΠΡΟΚΑΤΑΛΗΨΗ: αποτελούμενη από ιδέες που στηρίζονται σε σειρά συγκινήσεων και ανεπαρκών γεγονότων. Μια προκατάληψη είναι αστήρικτη, κι ωστόσο αποδεκτή χωρίς την παραμικρή αμφισβήτηση. Υπάρχουν συχνά αντιθέσεις «ανάμεσα σ' εκείνους και σε μας». Οι προκαταλήψεις μπορούν να οδηγούν σε εχθρική συμπεριφορά έναντι της συγκεκριμένης ομάδας. Από την προκατάληψη απορρέουν οι ακόλουθες αντιδράσεις:

ΑΠΟΦΥΓΗ: αποφεύγουμε την ομάδα, δεν της μιλάμε, δεν θέλουμε να τη συναντήσουμε.

ΛΕΚΤΙΚΗ ΚΑΤΑΧΡΗΣΗ: μιλάμε αρνητικά για την ομάδα και στην ομάδα.

ΔΙΑΚΡΙΣΗ: ενώ η προκατάληψη είναι στάση, η διάκριση είναι συμπεριφορά που υποτιμά την ομάδα, την κακομεταχειρίζεται, την ανταμείβει λιγότερο από τις άλλες, την μοιχοτάρει αν όχι την αποκλείει.

ΒΙΑΗ ΚΑΤΑΧΡΗΣΗ: σαρκάζοντας, ενοχλώντας, απειλώντας, εξαντλώντας ή βλάπτοντας την κληρονομιά της ομάδας.

ΕΞΑΛΕΙΨΗ: απομονώνοντας, διώχνοντας, σκοτώνοντας, λυντσάροντας, προβαίνοντας σε γενοκτονία ή σε εθνοτική κάθαρση.»

*CSV Media (UK), «Προς την ισότητα»
εγχειρίδιο για τις ομάδες νέων που
εργάζονται σε πρωτοβουλίες κατά των
διακρίσεων στα μέσα μαζικής ενημέρωσης*

«Η μετανάστευση είναι σταθερό φαινόμενο στην ανθρώπινη ιστορία, το οποίο δημιουργεί και εμπλουτίζει τους πολιτισμούς μάλλον, παρά τους απειλεί.»

Russell King, Πανεπιστήμιο του Σάσεξ, 1991

«Στεκόμαστε σήμερα σ' ένα κρίσιμο σταυροδρόμι, μπροστά σ' αυτό που μπορεί να είναι η αγριότερη μάχη που δόθηκε ποτέ. Οι κάθε είδους φονταμενταλιστικές πεποιθήσεις έχουν κατακλύσει τον κόσμο... Ο ρατσισμός είναι ανθρώπινη εφεύρεση, σχετικά σύγχρονη, η οποία πιστεύω ότι δεν είναι αναπόφευκτη.»

Καθηγήτρια Patricia Williams, ομιλήτρια, 1997

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

Μια συλλογή που δημοσιεύθηκε από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή προσφέρει το πλήρες κείμενο των περισσότερων από τα προαναφερθέντα μέτρα. Η συλλογή αυτή με τίτλο «*Τα ευρωπαϊκά όργανα στην καταπολέμηση του ρατσισμού: επιλογή κειμένων*» διατίθεται δωρεάν από τα Γραφεία της Ευρωπαϊκής Επιτροπής σε κάθε κράτος μέλος ή από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή, Γενική Διεύθυνση «Απασχόληση, εργασιακές σχέσεις και κοινωνικές υποθέσεις – Τεκμηρίωση».

Τηλεομοιοτυπία: (32-2) 296 23 93

Αριθμός καταλόγου: CE-01-96-438-EN/FR/DE-C

ISBN 92-827-9845-3

Δήλωση του Συμβουλίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης και των αντιπροσώπων των κυβερνήσεων των κρατών μελών, που συνέρχονται στο πλαίσιο του Συμβουλίου της 16ης Δεκεμβρίου 1997, σχετικά με το σεβασμό της διαφορετικότητας και την καταπολέμηση του ρατσισμού και της ξеноφοβίας

EE C 1 της 3.1.1998

Διακήρυξη του Συμβουλίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης και των αντιπροσώπων των κυβερνήσεων των κρατών μελών, συνελθόντων στο Συμβούλιο της 24ης Νοεμβρίου 1997 σχετικά με την καταπολέμηση του ρατσισμού, της ξеноφοβίας και του αντισημιτισμού στη νεολαία

EE C 368 της 5.12.1997

Προς νέες διαπολιτισμικές προοπτικές

Υπηρεσία Επισήμων Εκδόσεων των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων

ISBN: 92-828-1339-8

«Ρατσισμός και ξеноφοβία στην Ευρώπη»

Ευρωβαρόμετρο 47.1, άνοιξη 1997, Γενική Διεύθυνση V

Ευρωπαϊκή σύνοψη ορθής πρακτικής όσον αφορά την πρόληψη του ρατσισμού στον τόπο εργασίας

Υπηρεσία Επισήμων Εκδόσεων των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων

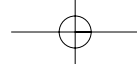
ISBN: 92-828-1961-2

Σχέδιο δράσης κατά του ρατσισμού

COM(1998) 183 τελικό της 25.3.1998

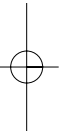
Ευρωπαϊκή Επιτροπή

ΕΓΩ, ΡΑΤΣΙΣΤΗΣ!

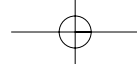
Λουξεμβούργο: Υπηρεσία Επισήμων Εκδόσεων των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων

1998 — 31 σ. — 21 x 29,7 cm

ISBN 92-828-4018-2

Η Ευρωπαϊκή Ένωση προτίθεται να καταπολεμήσει τις διακρίσεις που στηρίζονται στο φύλο, τη φυλετική ή εθνοτική καταγωγή, τη θρησκεία και τις πεποιθήσεις, την αναπηρία, την ηλικία ή τον γενετήσιο προσανατολισμό. Το φυλλάδιο αυτό, που απευθύνεται στους εκπαιδευτικούς και τους νέους, περιλαμβάνει ορισμένα στιγμιότυπα και χρήσιμα ντοκουμέντα για να παροτρύνει τον προβληματισμό και τη συζήτηση σχετικά με το ρατσισμό.

Άλλες πληροφορίες σχετικά με την Ευρωπαϊκή Ένωση

Πληροφορίες σε όλες τις γλώσσες της Ευρωπαϊκής Ένωσης παρέχονται από το Internet, μέσω του εξυπηρετητή Europa (<http://europa.eu.int>).

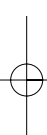
Για πληροφορίες και δημοσιεύματα σχετικά με την Ευρωπαϊκή Ένωση στα ελληνικά, μπορείτε να απευθυνθείτε:

ΑΝΤΙΠΡΟΣΩΠΕΙΕΣ ΚΑΙ ΓΡΑΦΕΙΑ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ

Γραφείο αντιπροσωπείας στην Ελλάδα
Βασιλίσσης Σοφίας 2
ΤΘ 30284
GR-10674 Αθήνα
Τηλ. (01) 725 10 00

ΓΡΑΦΕΙΑ ΤΟΥ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟΥ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟΥ

Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο
Γραφείο για την Ελλάδα
Λεωφόρος Αμαλίας 8
GR-10557 Αθήνα
Τηλ. (01) 331 15 41-47

Γραφεία της Επιτροπής υπάρχουν και στις άλλες χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης καθώς επίσης και σε άλλα μέρη του κόσμου.

Για περισσότερες πληροφορίες μπορείτε να απευθυνθείτε στα σχολεία, στις δημοτικές αρχές ή στις βιβλιοθήκες.

Η Ευρωπαϊκή Ένωση προτίθεται να καταπολεμήσει τις διακρίσεις που στηρίζονται στο φύλο, τη φυλετική ή εθνοτική καταγωγή, τη θρησκεία και τις πεποιθήσεις, την αναπηρία, την ηλικία ή τον γενετήσιο προσανατολισμό. Το φυλλάδιο αυτό, που απευθύνεται στους εκπαιδευτικούς και τους νέους, περιλαμβάνει ορισμένα στιγμιότυπα και χρήσιμα ντοκουμέντα για να παροτρύνει τον προβληματισμό και τη συζήτηση σχετικά με το ρατσισμό.

EL

ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΕΠΙΣΗΜΩΝ ΕΚΔΟΣΕΩΝ
ΤΩΝ ΕΥΡΩΠΑΪΚΩΝ ΚΟΙΝΟΤΗΤΩΝ

ISBN 92-828-4018-2

9 789282 840184